

KELMĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ŽEMAITĖS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

VADOVO ŽODIS

Praėjusiais 2021-aisiais, vis dar besitęsiančios pasaulinės pandemijos ir karantino ženklų pažymėtais metais, Kelmės rajono savivaldybės Žemaitės viešajai biblioteka (toliau kartu su struktūriniais teritoriniais padaliniais vadinama ŽVB, struktūrinis teritorinis padalinys atskirai – biblioteka), siekė judėti į priekį, stengiantis įgyvendinti numatytus darbus visose veiklos srityse.

Dėl įvairių ribojimų ir epidemiologiniu požiūriu nekasdieniškų veiklos sąlygų, teko išspręsti ne vieną būtiną organizacinį klausimą, kad numatyti darbai būtų atlikti, veiklos bei iniciatyvos įgyvendintos. To pasiekti padėjo įgyta patirtis ankstesniais pandemijos metais, lankytojų poreikiams pritaikant tiek fizines, tiek virtualias erdves, lanksčiai derinant kontaktinį ir nuotolinį aptarnavimą.

Nesustojo ir toliau buvo vykdomi darbai, susiję su projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ ir projekto „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga skaitmeninė bendruomenė“ priemonių įgyvendinimu. Vykdamas numatytas veiklas 2021 m. buvo baigta atnaujinti ŽVB viešosios interneto prieigos taškų infrastruktūra ir kompiuterinė technika, įvyko dalies jos – už 40,6 tūkst. Eur – perdavimas. Sėkmingai įgyvendinti įsipareigojimai projekte „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga skaitmeninė bendruomenė“: skaitmeninio raštingumo mokymuose pradedantiejiems apmokyta 143 proc., o pažengusiesiems – 129 proc. planuotų apmokyti gyventojų.

Toliau buvo įgyvendinami LIBIS modernizavimo darbai, darbuotojai bei lankytojai mokomi dirbti atnaujintoje sistemoje.

Projektais „Trys dienos su Žemaite“ ir „Kinas be spragėsių“, finansuotais Lietuvos kultūros tarybos ir savivaldybės, buvo paminėtos 100-osioms rašytojos Žemaitės mirties metinės, supažindinta su nekomerciniu kinu. Suorganizuota literatūrinės R. Biržinytės premijos įteikimo šventė, kurios metu už poezijos knygą „Ne/-išėjusioji“ apdovanota laureatė D. Griškevičienė. Metų pabaigoje visuomenei pristatytas pirmasis Kelmės krašto kultūros ir istorijos žurnalo „Sietuvos“ numeris, kurio leidybą organizavo biblioteka, o finansavo savivaldybė. Projekto „Trys dienos su Žemaite“ apimtyje sukurti nauji produktai – animacijos Žemaitės tekstams. Vaikams suorganizuota stovykla, pradėtos teikti 2 naujos kultūros paso veiklos. Suorganizuota daug kitų įvairių skaitymo ir saviraiškos skatinimo, kultūrinių, edukacinių veiklų.

Įvyko ir struktūrinių pokyčių. Ataskaitiniais metais savo veiklą baigė ŽVB struktūrinis teritorinis padalinys – Šaltenių biblioteka, todėl vidutinis gyventojų skaičius, tenkantis 1 bibliotekai 2021 m. šiek tiek padidėjo: mieste buvo 4104, kaime – 755. Šiuo metu ŽVB turi 18 bibliotekų (centro ir 17 struktūrinių teritorinių padalinių) tinklą, suteikiantį savivaldybės gyventojams fizinę ir nuotolinę prieigą prie paslaugų.

Po truputį atnaujinamos bibliotekos fondo lentynos, kai kurie baldai. Į jaukias ir naujai sutvarkytas patalpas Kelmės rajono Tytuvėnų gimnazijoje 2021 m. buvo perkelta Tytuvėnų biblioteka.

Labai svarbia savo veiklos srityje ŽVB laiko bendradarbiavimą su kitomis kultūros, švietimo įstaigomis bei nevyriausybinėmis organizacijomis, Šiaulių apskrities Povilo Višinskio viešąja biblioteka (toliau – regiono biblioteka), Lietuvos nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka (toliau – nacionalinė biblioteka).

I SKYRIUS STRATEGINIO VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS KONTEKSTO (APLINKOS) ANALIZĖ

ŽVB yra Kelmės rajono savivaldybės kultūros ir informacijos įstaiga, kurios *misija* – būti informacijos erdve, kuriančia vertę savivaldybės gyventojams. ŽVB *veiklos tikslai* – stiprinti gyventojų kultūrinių ir informacinių kompetencijų bei raštingumo mokymo(si) veiklas, skatinančias visuomenės narių kūrybingumą, socialinių ir ekonominių veiklumą bei motyvaciją dalyvauti mokymosi visą gyvenimą procese, tobulinti tradicines ir kurti naujas paslaugas, skatinančias socialinę-ekonominę raidą, panaudojant bibliotekos infrastruktūrą, tobulinti bibliotekos valdymą, grindžiant jį veiksmingu ir efektyviu veiklų įgyvendinimu, sistemingu darbuotojų kompetencijų tobulinimu ir veiklos rezultatų vertinimu.

ŽVB veiklai ataskaitiniu laikotarpiu vis dar įtaką darė šalyje paskelbtos valstybės lygio ekstremaliosios situacijos ir karantino sąlygos, tačiau ankstesniais pandemiais metais įgyta patirtis leido su iškilusiais iššūkiais tvarkytis kur kas operatyviau, savo veikla atliepiant lankytojų lūkesčius.

Prieinamumas. Dėl įvykdytų struktūrinių pokyčių 2021 m. pabaigoje beveik 23,6 tūkst. gyventojų mikrorajoną aptarnavo biblioteka Kelmėje bei 17 jos struktūrinių teritorinių padalinių savivaldybėje, t. y. 1 mažiau nei 2021 m. pradžioje, nes nuo rugsėjo 1 d. savo veiklą baigė Šaltenių biblioteka. Didžiausias leistinas ŽVB pareigybių skaičius 2021 m. buvo 43,25.

Bibliotekos fondas, lankytojų aptarnavimas, Lietuvos integralios bibliotekų informacinės sistemos (toliau – LIBIS) plėtra. ŽVB formuojamas universalus dokumentų fondas, apimantis įvairias informacijos išteklių laikmenų rūšis, kuris yra Lietuvos bibliotekų fondo integrali dalis. Ataskaitinių metų pabaigoje jame buvo sukaupta 118,7 tūkst. vnt. dokumentų už 440,4 tūkst. Eur. Lankytojams buvo sudarytos sąlygos užsisakyti dokumentus ne tik apsilankant ŽVB, kai buvo galimas kontaktinis aptarnavimas, bet ir internetu, per portalą i.biblioteka, telefonu, kitomis informacijos ir ryšio priemonėmis. 2021 m. buvo toliau tęsiami LIBIS plėtros ir modernizavimo darbai, kuriuos įgyvendina nacionalinė biblioteka: įvykdytas duomenų perkėlimas iš senosios sistemos į naująją, kurioje integruoti 77 Lietuvos viešųjų bibliotekų, tarp jų ir ŽVB, duomenys, buvo vertinama ir tikrinama duomenų kokybė, formuojami darbuotojų ir išorinių sistemos naudotojų darbo su nauja sistema įgūdžiai. Atlikti LIBIS modernizavimo darbai, įgyvendinant projektą „Lietuvos Respublikos bibliotekų integralios informacijos sistemos LIBIS kūrimas“ (vykdytojas – nacionalinė biblioteka) leis ŽVB patenkinti specifinius elektroninio katalogo, nacionalinės bibliografijos, skaitmeninio ir elektroninio turinio kūrimo poreikius.

Daugelis ŽVB paslaugų (stacionarus aptarnavimas, ekstensyvi veikla, tarpbibliotekinio abonemento paslauga, mokamos paslaugos, mokymai, edukacijos, konsultacijos, renginiai) laikantis įvairių ribojimų ir reikalavimų, taikant bekontaktę ir nuotolinę aptarnavimo formas, buvo teikiamos ir 2021 metais.

Projektinė veikla, mokslinio tyrimo darbas. Siekdama atnaujinant viešosios interneto prieigos infrastruktūrą ir panaudoti ją gyventojų informacinių kompetencijų ugdymui, ŽVB 2019 m. pradėjo įgyvendinti ir 2021 m. tęsė projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ ir „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga skaitmeninė bendruomenė“ priemonės. Taip pat buvo įgyvendinti 5 projektai, dalyvauta 8 kitų organizacijų projektinėse priemonėse.

ŽVB 2021 m. pateikė duomenis 4 regioniniams tyrimams, kuriuos organizavo regiono biblioteka).

Kvalifikacijos tobulinimo organizavimas. Ataskaitiniais metais ŽVB darbuotojai kvalifikaciją tobulino įvairiuose mokymuose, tiek nuotoliniuose, tiek organizuojuose kontaktiniu būdu, pagal poreikį buvo konsultuojami, su naujovėmis supažindinami darbuotojų pasitarimų, individualių konsultacijų metu. Centralizuotas specialistų kvalifikacijos plėtros paslaugas ŽVB teikė nacionalinė ir regiono bibliotekos. Ataskaitiniais metais kvalifikaciją kėlė 33 bibliotekininkai, 6 kitų sričių darbuotojai.

Finansavimas. Ataskaitiniais metais patvirtintas (su patikslinimais ŽVB) biudžetas, įskaitant pajamas už prekes ir paslaugas bei vaikų vasaros stovyklai skirtas lėšas, buvo 640,9 tūkst. Eur. Valstybės biudžeto lėšų dokumentams įsigyti buvo gauta 29,6 tūkst. Eur. Dalyvaudama projektinėje veikloje ŽVB pritraukė (įskaitant ir savivaldybės dalinį finansavimą) dar 12,6 tūkst. Eur, pagal galimybes teikė mokamas paslaugas, dalyvavo Kultūros paso programoje. ŽVB taip pat yra paramos gavėja.

2021 m. 89,6 proc. steigėjo ŽVB skirtų lėšų sudarė darbuotojų darbo užmokestis ir su juo susiję mokesčiai. Kitos lėšos buvo skirtos kitiems ŽVB poreikiams, tarp jų veiklai (renginiams ir pan.) ataskaitiniais metais buvo skirta 0,8 tūkst. Eur.

ŽVB technologinės infrastruktūros atnaujinimo problemos toliau buvo sprendžiamos įgyvendinant investicinio projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ priemonės. 2021 m. ŽVB įvairios kompiuterinės, programinės ir kitos inovatyvios įrangos buvo perduota už 40,6 tūkst. Eur. Turto perdavimo procesas tęsis ir 2022 m.

ANTRASIS SKIRSNIS STRATEGINIŲ TIKSLŲ ĮGYVENDINIMAS

3.1 strateginis tikslas: Sustiprintas rajono kultūros potencialas.

2021 m. ŽVB savo veiklą organizavo įgyvendindama ataskaitinių metų veiklos planą bei vykdė Kelmės rajono savivaldybės 2021–2023 metų strateginiame veiklos plane numatytas Kultūros ir sporto programos (kodas 3) priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad būtų sudarytos sąlygos materialaus ir dvasinio paveldo apsaugai, informacinės visuomenės plėtrai, kultūrinei saviraiškai, skatinamas gyventojų užimtumas. Veikla buvo organizuojama laikantis valstybės ir savivaldybės institucijų sprendimų, susijusių su Covid-19 pandemijos valdymu.

Prisidėdama prie minėtos programos strateginio tikslo įgyvendinimo, ŽVB vykdė dvi priemones, kuriomis buvo siekiama užtikrinti kokybiškų informacinių ir kultūrinių paslaugų prieinamumą, sudaryti palankesnes sąlygas įvairių grupių gyventojams ugdyti skaitymo įgūdžius, kūrybinį ir kritinį mąstymą, mokytis visą gyvenimą, sumažinti informacinės infrastruktūros netolygumus ir gyventojams suteikti vienodas galimybes naudotis informacinėmis technologijomis socialinėms ir visuomeninėms reikmėms tenkinti (žr. 1 lentelę).

Nuo 2021 m. veiklos plane išsikeltų prioritetų – informacinių paslaugų prieinamumo ir kokybės, atnaujinant viešosios interneto prieigos infrastruktūrą, stiprinimo bei prisidėjimo prie skaitmeninės atskirties mažinimo įgyvendinant informacinių kompetencijų ugdymo ir edukacines veiklas, ŽVB nenutolo ir jas pakankamai sėkmingai įgyvendino.

1 lentelė. Strateginį tikslą įgyvendinančios programos priemonių ir 2021 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-19 „Dėl Kelmės rajono savivaldybės 2021 metų programinio biudžeto patvirtinimo“ su vėlesniais pakeitimais, Kelmės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 15 d. įsakymu Nr. A-593 „Dėl lėšų skyrimo Kelmės rajono savivaldybės vaikų vasaros poilsio stovykloms organizuoti“ įstaigai vaikų vasaros stovyklai finansuoti paskirtų asignavimų panaudojimas.

Programos kodas	Programos pavadinimas	Asignavimų panaudojimas (tūkst. Eur)				
		Asignavimų planas, numatytas strateginiame plane*	Patvirtintas asignavimų planas	Patvirtintas asignavimų planas, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui	Panaudota asignavimų	Panaudota asignavimų nuo asignavimų, nurodytų strateginiame plane, įskaitant patikslinimus ataskaitiniam laikotarpiui, dalis (proc.)
1	2	3	4	5	6	7
3	<i>Kultūros ir sporto programa</i>					
Priemonės kodas	Priemonės pavadinimas					
3.1.3.4	<i>Žemaitės viešosios bibliotekos ir jos padalinių veiklos finansavimas (SB(S), SB, VB)</i>	673,4	606,5	640,9	640,9	95,2
3.1.3.9	<i>Kalbos kultūros puoselėjimas ir skaitymo skatinimas (VB)</i>	23	29,6	29,6	29,6	128

Iš jų ES ir kita tarptautinė finansinė parama	-	-	-	-	-
---	---	---	---	---	---

* 3.1.3.4 priemonei įgyvendinti pagal poreikį suplanuotų asignavimų, patvirtinant ataskaitinio laikotarpio asignavimų planą, buvo skirta 95,2 proc., t. y. 7,5 proc. daugiau nei 2020 m.

Strateginio tikslo pažangai matuoti kiekvienai priemonei nustatyta po vieną efekto vertinimo kriterijų:

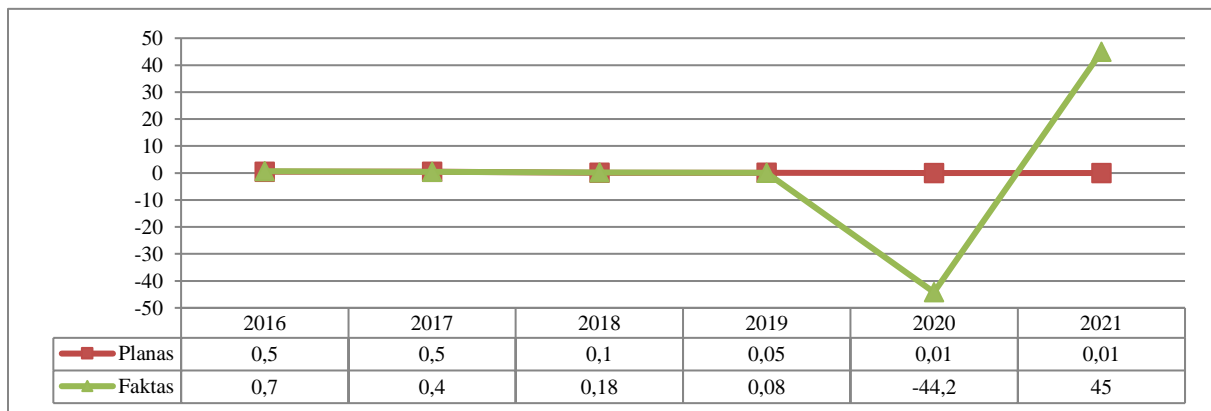
3.1.3.4 priemonė: *Fizinių ir virtualių apsilankymų skaičiaus viešosiose bibliotekose didėjimas (proc.);*

3.1.3.9 priemonė: *Įsigyty leidinių skaičius per metus (vnt.).*

Įgyvendinant 3.1.3.4 priemonę buvo siekiama užtikrinti informacinių ir kultūrinių paslaugų prieinamumą ir kokybę visoms savivaldybės gyventojų grupėms.

2021 m. ŽVB paslaugomis pasinaudojo 147,1 tūkst. (2020 m. – 100,9 tūkst.) lankytojų (iš jų 50,3 tūkst. apsilankė virtualiai, 2020 m. tokių apsilankymų buvo 16,9 tūkst.). Dėl pandemijos ribojimų du metus iš eilės lankytojų aptarnavimui taikant naujas formas, pasitelkiant tam ne tik fizines, bet ir skaitmenines erdves, pavyko pasiekti ir viršyti priešpandeminį rezultatą (žr. 1 grafiką).

1 grafikas. *Fizinių ir virtualių apsilankymų skaičiaus viešosiose bibliotekose didėjimas, proc.*

2021 m. pradžioje savivaldybės gyventojams ŽVB paslaugos buvo teikiamos 19 stacionarių bibliotekų (bibliotekoje centre ir 18 struktūrinių teritorinių padalinių), pabaigoje – 18 (nuo 2021 m. rugsėjo 1 d. veiklą baigė Šaltenių biblioteka). Vidutiniškai 2021 m. 1 bibliotekai teko 1314 (2020 m. – 1278) gyventojų arba 1000 savivaldybės gyventojų – 0,76 (2020 m. – 0,8) bibliotekos.

ŽVB ataskaitiniais metais sutelkė 17,3 proc. savivaldybės gyventojų, t. y. 1,7 proc. daugiau nei šalies vidurkis. Lankytojai buvo pakviesti į 508 įvairaus pobūdžio renginius (2020 m. – 347), iš jų – į 84 virtualius.

Kompleksiniai renginiai sudarė 8 proc., žodiniai – 43 proc., vaizdiniai – 10 proc., virtualūs renginiai sudarė 17 proc. (140 proc. daugiau nei 2020 m.), edukaciniai – 16 proc. visų renginių. Jų fizinių lankytojų sumažėjo 19 proc. (fizinių lankytojų skaičius renginiuose buvo ribojamas), tačiau padaugėjo virtualių apsilankymų.

Vaikams suorganizuota 240 renginių, iš jų: 32 virtualūs, 56 edukaciniai, 67 vaizdiniai.

2021 m. daugiau dėmesio buvo skirta lietuvių literatūros klasikės Žemaitės 100-osioms mirties metinėms paminėti. ŽVB įvairiais renginiais paminėtos poeto V. Mačernio 100-osios gimimo metinės.

Įvyko 24-oji poetės R. Biržinytės literatūrinės premijos įteikimo šventė, kurios metu premija už poezijos knygą „Ne/-išėjusioji“ įteikta kelmiškei D. Griškevičienei.

Ataskaitinių metų rudenį ŽVB pakvietė autorinio kino gerbėjus į 2020 metais dėl pandemijos nutrūkusio projekto „Kinas be spragėsių“ renginius, o gruodžio mėnesį į pirmojo periodinio Kelmės krašto kultūros ir istorijos žurnalo „Sietuvos“ pristatymą.

2021 m. ŽVB pakvietė savo lankytojus ir į kitus skaitymo skatinimo renginius, fotografijos, dailės darbų ir kitas parodas. Buvo organizuojamos edukacinės veiklos, kultūros pasui pristatytos 2 naujos edukacijos.

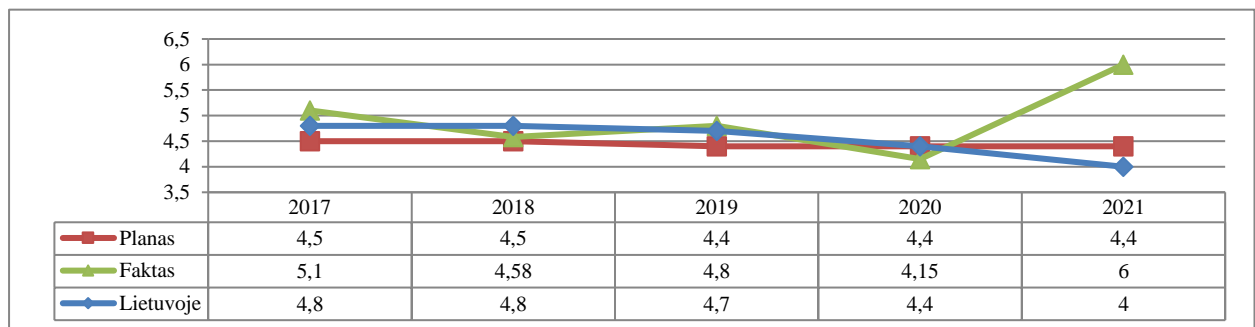
Renginiai organizuoti bendradarbiaujant su VšĮ Kelmės PRC (toliau – KPRC) kūrėjų klubu „Be rėmų“, Kelmės „Kražantės“ progimnazija, Kelmės „Aukuro“ pagrindine mokykla, Aukštelkės socialinės globos namų grupinio gyvenimo namais, Minupių, Žalpių kaimo bendruomenėmis, Pakražančio kultūros centru, Pašilėnų universaliu daugiafunkciu centru (toliau – Pašilėnų UDC), kitomis įstaigomis bei organizacijomis.

Iš viso ŽVB suorganizuoti 79 edukaciniai užsiėmimai.

Bendras lankomumas 2021 m. buvo 23,6 (2020 m. – 18), t. y. 5,6 didesnis nei ankstesniais metais ir 8 didesnis nei šalies vidurkis.

Vidutiniškai vienas savivaldybės gyventojas 2021 m. ŽVB apsilankė (fiziškai ir virtualiai) 6 kartus per metus, o tai yra 2 kartais daugiau nei Lietuvos vidurkis (žr. 2 grafiką).

2 grafikas. Statistinio rajono gyventojų apsilankymas viešojoje bibliotekoje per metus, kart.

Renginių apžvalga. Renginiai, skirti rašytojos Žemaitės 100-osioms mirties metinėms paminėti. Įgyvendinant projektą „Trys dienos su Žemaite“ organizuota konferencija „Aštuntieji Žemaitės skaitymai“, ŽVB fasadą papuošė rašytojos Žemaitės portretas, parengta fotografijų paroda „Čia praėjo Žemaitė. Kelmės kraštas“, suorganizuotas renginys „Pasivaikščiavimas su Žemaite“ (Šedbarų biblioteka), įgyvendintos edukacijos vaikams (Liolių ir Mockaičių bibliotekos), organizuotos skaitytojų išvykos į Ušnėnus (Lykšilio ir Pašilėnų bibliotekos), suorganizuoti garsiniai skaitymai (Lykšilio biblioteka).

Skaitymo skatinimo renginiai (literatūros vakarai, knygų pristatymai, susitikimai su kūrėjais, popietės, viktorinos). Kelmėje įvyko poezijos ir muzikos vakaras „Dviese“, buvo parengtas D. Griškevičienės poezijos knygos „Ne/-išėjusioji“ virtualus (Lupikų bibliotekoje – kontaktinis) pristatymas. Poeto V. Mačernio 100-osios g. m. paminėtos vaizdo projektu „Žodžiai iš širdies į širdį“ (Vaiguvos biblioteka) ir virtualiais poezijos skaitymais (Kelmėje kartu su partneriu KPRC kūrėjų klubu „Be rėmų“). Suorganizuotas virtualus susitikimas su Nyderlanduose gyvenančia rašytoja R. Sage bei jos knygos „Burbulas. Pasaulis be vaikų“ pristatymas.

Įvyko tradicinės poezijos šventės: „Po klevais“ Tytuvėnuose, „Poezija – tai kelias iš vienos širdies į kitą“ Pagryžuvyje, 25-asis poetų sambūris „Poezija – tai jausmas, mintis, muzika“ Šedbaruose, tradicinis, bet, kaip ir praėjusiais metais – virtualus „Poezijos pavasarėlis“. Junkiluose įvyko popietė „Amžinybės sietuva“, skirta kelmieškės literatės A. Miltenienės-Vyšniauskienės 90-osioms g. m. paminėti, Žalpiuose – „Skaitiniai ant Žalpės kranto“ (rašytojo J. Apučio 85-osioms g. m.), o Kukečiuose minėta Pasaulinė poezijos diena.

Kartu su partneriu KPRC kūrėjų klubu „Be rėmų“ kartą per mėnesį organizuoti virtualūs poezijos skaitymai „Poezija, kvėpianti arbata“.

Buvo suorganizuotas respublikinis konkursas „Kukli pievų žolė iš Kelmės“, skirtas poetės R. Biržinytės 25-osioms mirties metinėms paminėti, kurio organizatoriai – KPRC kūrėjų klubas „Be rėmų“, ŽVB ir rajono literatų klubas „Vieversys“. Konkurse dalyvavo 53 poetinio žodžio meistrai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Anglijos bei Šri Lankos. Baigiamasis konkurso renginys buvo transliuojamas tiesiogiai Microsoft Teams platformoje, o vėliau parengtas virtualus konkursinių eilėraščių skaitymas ir kt. Įvairūs skaitymo skatinimo renginiai buvo organizuojami ir vaikams.

Kraštotyros renginiai. 2021 m. gruodžio mėnesį išleistas ir skaitytojams pristatytas pirmasis periodinis Kelmės krašto kultūros ir istorijos žurnalo „Sietuvos“ numeris, kurio leidėja – ŽVB. Leidinį

sudaro 3 teminiai skyriai – „Istorijos vingiuose“, „Kultūros duburyje“ ir „Įvykių tėkmėje“, kuriuose iš viso sutalpinta 15 aktualių straipsnių, tiriamųjų bei kūrybos darbų, aprašyti svarbiausi 2021 m. Kelmės rajono įvykiai. ŽVB interneto svetainėje patalpinta ir elektroninė šio leidinio versija.

Krašto istorijos temomis suorganizuotos popietės „Ką žinau apie Žalpius“ (Žalpių biblioteka), „Ieškojau šviesių minčių...“ (Grinių biblioteka), paroda „Šedbarai laiko tėkmėje“, skirta Šedbarų 225-ajam jubiliejui (Šedbarų biblioteka), paroda „Poezijos paukštės paliesti: Pagryžuvys ir Pagryžuvio kraštas eilėraščiuose“ ir kraštotyros valanda „Ten, kur pakelėj senas kryžius rymo“ bei informacinių filmų peržiūra apie Pagryžuvio kraštą (Pagryžuvio biblioteka) bei kt.

Virtualūs renginiai. Iš viso parengti 84 virtualūs renginiai, iš jų: 36 parodos, 6 laidos „Svečiuose pas Drevinuką“, 6 vaizdo reportažai iš renginių, 6 įvairūs vaizdo projektai, 2 tiesioginės transliacijos, 14 virtualių viktorinų, parengtas informatyvus virtualus projektas „Švęsdami laisvę, nepamirškime jos kainos“, skirtas Lietuvos nepriklausomybės gynimo 30-mečiui. Dauguma virtualių parodų ir kiti skaitmeniniai produktai yra kraštotyros pobūdžio, pristatantys rajono gyventojų sukurtus meno, tautodailės darbus. Visus šiuos darbus galima pamatyti ŽVB YouTube kanale Kelmės Biblioteka - YouTube. Iš viso 2021 m. virtualių apsilankymų šis kanalas turėjo 25632 (skaičiavime pritaikyta LNB rekomenduojama formulė).

Kartu su partneriu KPRC surengta 12 virtualių poezijos skaitymų „Poezija, kvepianti arbata“, į kuriuos jungėsi poezijos kūrėjai ir jos gerbėjai ne tik iš Lietuvos, bet ir iš užsienio.

Populiarios buvo virtualios viktorinos: „Savaitė su lietuvių rašytojais“ „Ar žinai bibliotekų istoriją?“ „Gražiausi eilėraščiai vaikams“, „Europa. Kokią ją pažįstame?“, „Jie gobė šviesą po skvernu“, „Jūratė ir Kastytis“, „Aš ir internetas“, „Ką žinai apie Žalpius?“. Dvi viktorinas dalijosi LRT portalas.

Kiti renginiai. Įvyko ŽVB vykdomo projekto „Kinas be spragėsių“ renginiai: parodytos trys kino juostos, įvyko susitikimai su kino kritike M. Gimbutaite, aktoriumi bei režisieriumi M. Vildžiūnu, 2021 m. įvyko dar dvi gyvos filmų peržiūros – „Dainuojantys vyrai“ (festivalis „Nepatogus kinas“), „Būsiu su tavim“. Vyko ir kiti renginiai, skirti Šiaurės šalių bibliotekų savaitei, Saugesnio interneto savaitei, integruotos pasaulio pažinimo ir dailės, lietuvių kalbos pamokos bei kt.

Parodos. Vilniaus universiteto biblioteka ŽVB pristatė rankraščių ir senųjų spaudinių parodą „Lietuva Vilniaus universiteto bibliotekoje: Kelmė“. Renginio metu parodyti Lietuvos istorijai ir kultūrai reikšmingi dokumentai, tarp kurių ir šaltiniai, susiję su Kelmės miesto ir krašto praeitimi. Kaip ir kasmet, surengta literatūros ir kitų dokumentų parodų, skirtų rašytojų, kitų žymių žmonių jubiliejams, kalendorinėms bei valstybinėms šventėms paminėti. Veikė ir kitų parodų – piešinių, grafikos, tapybos darbų.

Kitos paslaugos ir darbai. ŽVB lankytojų poreikiams ataskaitiniais metais buvo skirtos 107 kompiuterizuotos darbo vietos su prieiga prie interneto, kuriomis dėl ribojimų buvo galima naudotis ribotai. Tačiau lankytojai turėjo galimybę nemokamai naudotis 12 lietuviškų ir užsienio duomenų bazių ištekliais. Iš viso iš neatlygintinai prieinamų elektroninių duomenų bazių lankytojai atsisiuntė 3763 įrašus, parsisiuntė 330 dokumentų.

Ataskaitiniais metais užfiksuotas interneto seansų skaičius buvo 58,1 tūkst. (2020 m. – 42,6 tūkst.), virtualių apsilankymų – 50,3 tūkst. (2020 m. – 16,9 tūkst.). Individuliai ir grupėse (dalis nuotoliniu būdu) skaitmeninio raštingumo buvo mokyti 674 lankytojai, o 1388 konsultuoti informacinio ir kompiuterinio raštingumo, naudojimosi e. paslaugomis ir kitais su ŽVB paslaugomis susijusiais klausimais.

ŽVB steigėjui – Kelmės rajono savivaldybės tarybai pritarus, 2019 m. pradėtos įgyvendinti projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“, finansuojamas iš 2014–2020 metų ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos projekto 2 prioriteto „Informacinės visuomenės skatinimas“ 02.2.2-CPVA-V-524 priemonės „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ (projektą vykdo nacionalinė biblioteka, partneris – LR kultūros ministerija) ir projekto „Prisijungusi Lietuva: efektyvi, saugi ir atsakinga skaitmeninė bendruomenė“, kuris taip pat finansuojamas Europos regioninės plėtros fondo ir LR valstybės biudžeto lėšomis (projektą įgyvendina Informacinės visuomenės plėtros komitetas, partneriai: asociacija „Langas į ateitį“, LR

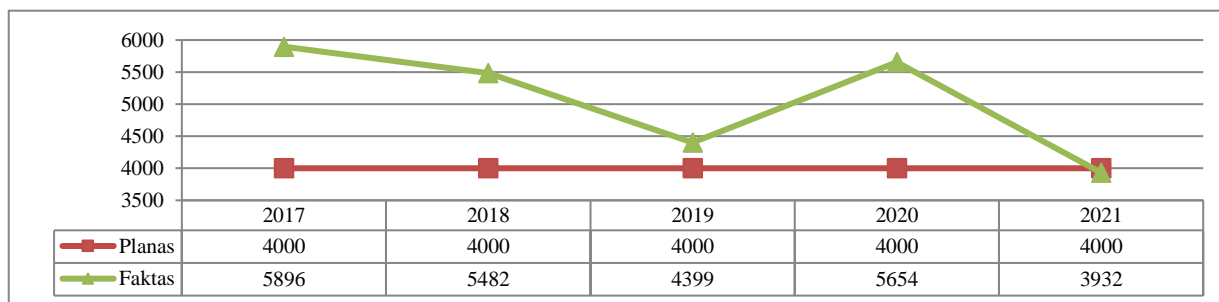
vidaus reikalų ministerija, Ryšių reguliavimo tarnyba ir nacionalinė biblioteka), priemonės buvo tęsiamos ir 2021 m.

Įgyvendinant šias priemones 2021 m. buvo baigta atnaujinti visų ŽVB viešosios interneto prieigos taškų infrastruktūra ir kompiuterinė technika. Gyventojų skaitmeninio raštingumo mokymai 2021 m. jau nebuvo tokie intensyvūs kaip 2020 m., tačiau jie buvo vykdomi: skaitmeninio raštingumo mokymuose pradedantiesiems ir pažengusiems mokyti 234 dalyviai, jiems suorganizuoti 23 užsiėmimai.

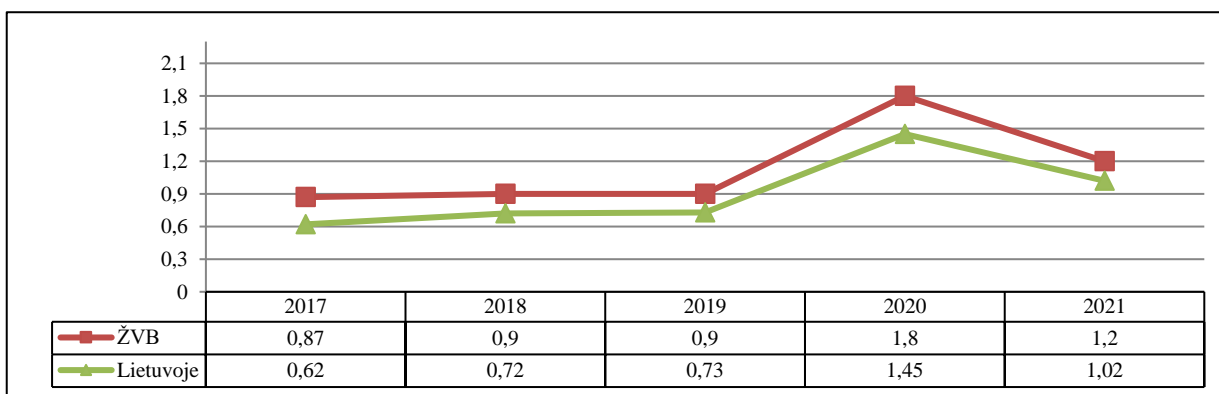
Įgyvendinant 3.1.3.9 priemonę buvo siekiama sudaryti palankesnes sąlygas įvairių grupių gyventojams ugdyti skaitymo įgūdžius, kūrybinį ir kritinį mąstymą, mokytis visą gyvenimą. Bibliotekos fondas 2021 m. papildytas 3932 vnt. naujų dokumentų. ŽVB bibliotekos fondui dokumentams papildyti 2021 m. buvo skirta 29,6 tūkst. Eur valstybės biudžeto dotacija. Tai yra beveik 50 proc. mažiau nei 2020 m., tačiau būtent 2020 m. LR kultūros ministerija bibliotekos dokumentams įsigyti buvo papildomai skyrusi valstybės vardu paskolintų lėšų. Be šių lėšų lyginant 2020 m. ir 2021 m., pastaraisiais lėšų bibliotekos dokumentams įsigyti buvo skirta 13,5 proc. daugiau, tačiau dėl leidinių kainų augimo, bibliotekos fondai buvo papildyti 1,7 proc. mažiau nei buvo planuota (žr. 3 grafiką).

Statistiškai 2021 m. vienam savivaldybės gyventojui lėšų ŽVB bibliotekos dokumentams įsigyti teko daugiau, nei Lietuvos vidurkis (žr. 4 grafiką).

3 grafikas. Įsigytų leidinių skaičius per metus, vnt.

4 grafikas. Statistiškai vienam gyventojui viešojoje bibliotekoje tenkančios lėšos (ŽVB, Lietuvos savivaldybių viešosios bibliotekos), Eur.

Bibliotekos fonde ataskaitinių metų pabaigoje buvo 118,7 tūkst. vnt. dokumentų (2020 m. – 126,7 tūkst. vnt.). Jo vertė siekė 440,4 tūkst. Eur (2020 m. – 431,9 tūkst. Eur).

Bibliotekos fondo dokumentų lankytojams ataskaitiniais metais buvo išduota 84,1 tūkst. vnt. (2020 m. – 83,7 tūkst. vnt.).

Per 2021 m. bibliotekos fondas sumažėjo 7 proc. Tam įtakos turėjo Šaltenių bibliotekos uždarymas, naujų dokumentų gauties sumažėjimas, lėtas atsinaujinimas.

Bibliotekos fonde 2021 m. buvo 60 proc. grožinės, 39 proc. šakinės literatūros bei 1 proc. periodinių leidinių, o didžiausią dalį sudarė knygos ir serialiniai leidiniai.

2021 m. periodinių leidinių prenumeratai iš savivaldybės biudžeto buvo skirta 9 tūkst. Eur. Iš viso 2021 m. bibliotekai Kelmėje buvo užprenumeruoti 25 pav., o kaimo bibliotekoms – vidutiniškai 7 pav. periodiniai leidiniai.

Vienam savivaldybės gyventojui bibliotekos fondo dokumentams įsigyti 2021 m. vidutiniškai teko 1,6 Eur (1,3 Eur LR kultūros ministerijos ir 0,4 Eur savivaldybės skirtų lėšų).

Bibliotekos fondo apyvartos rodiklis 2021 m. buvo 0,7, t. y. liko toks pat, kaip ir 2020 m., o bibliotekos fondo (be periodikos) panaudojimo koeficientas – 0,6 (2020 m. – 0,4).

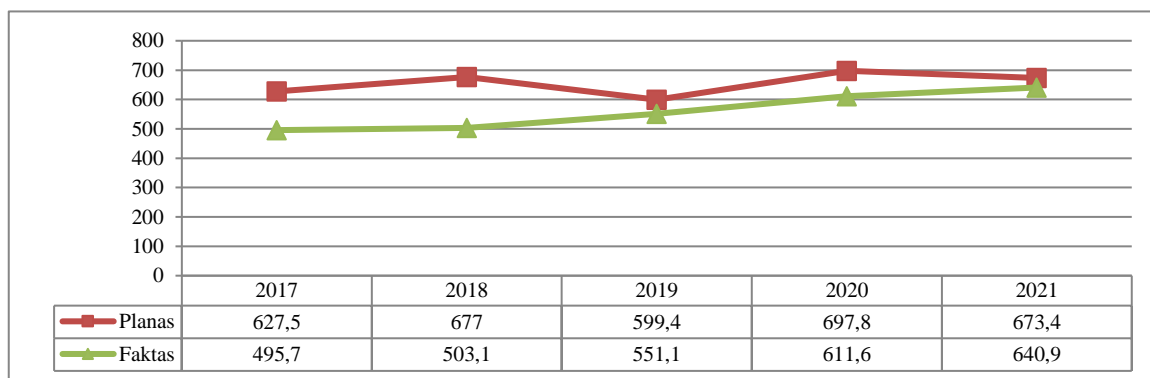
Svarbiausi pasiekti veiklos rezultatai ir atlikti darbai, siekiant strateginio tikslo.

ŽVB yra finansuojama iš savivaldybės biudžeto, o dokumentų įsigijimas – iš valstybės biudžeto. Ataskaitiniais metais nuo suplanuotų pagal poreikį asignavimų steigėjo buvo skirta 95,2 proc. (žr. 5 grafiką), valstybės biudžeto lėšų dokumentams įsigyti – 128 proc. (žr. 6 grafiką) planuotų lėšų.

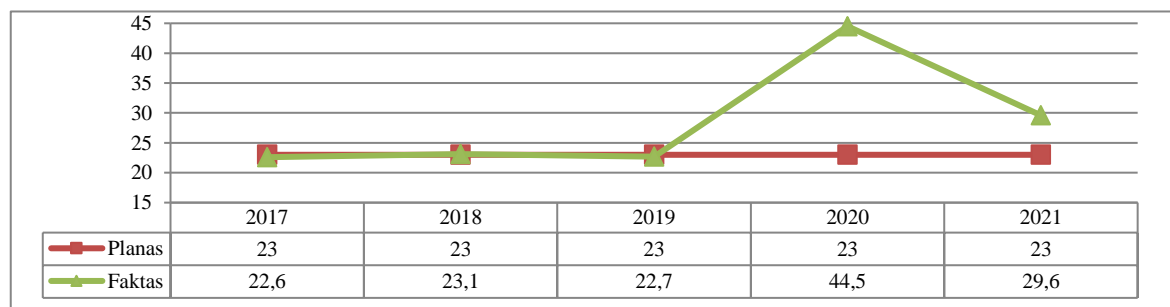
Visos minėtos lėšos buvo panaudotos, tačiau didžioji dalis – 89,6 proc. steigėjo skirtų lėšų buvo panaudotos darbuotojų darbo užmokesčiui ir su juo susijusiems mokesčiams, likusi dalis – ŽVB infrastruktūros išlaikymui, periodinių leidinių prenumeratai, veiklai.

Dalyvaudama projektinėje veikloje ataskaitiniais metais ŽVB taip pat gavo papildomų pajamų veiklai organizuoti (žr. 7 grafiką), o bendradarbiaudama su kitomis institucijomis ir organizacijomis bei prisidedama prie jų įgyvendinamų projektų ir (ar) programų, praturtino savo veiklą, galėjo pasiūlyti įvairesnių ir kokybiškesnių paslaugų savo lankytojams.

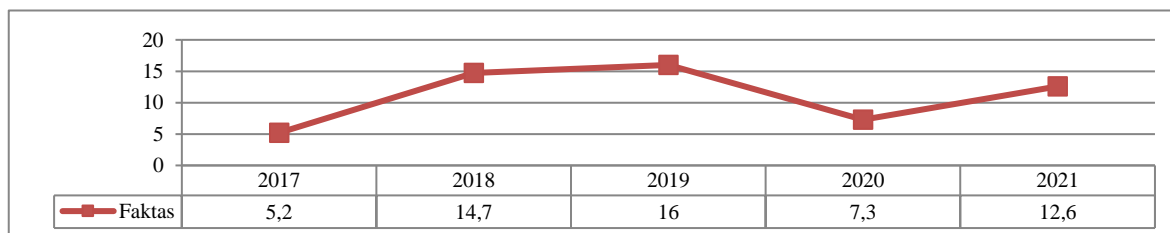
5 grafikas. 3.1.3.4 priemonės finansavimas (steigėjo ar per jį skirti asignavimai (SB, SB(S), VB), tūkst. Eur.

6 grafikas. 3.1.3.9 priemonės finansavimas (LR kultūros ministro įsakymais skirtos lėšos (VB), tūkst. Eur.

7 grafikas. Papildomo finansavimo veiklai paieškos – projektų finansavimas, parama, tūkst. Eur.

Pagrindiniai ŽVB 2021 m. pasiekti veiklos rezultatai atsispindi 1–3 grafikuose. Taip pat paminėtini ir kiti pasiekimai. Be investicinių projektų, ŽVB parengė ir sėkmingai įvykdė šiuos projektus: jau minėtus „Trys dienos su Žemaite“ (įgyvendinimui gauta 5,1 tūkst. Eur), „Kinas be spragėsių“ (baigtas įgyvendinimas, pradėtas ankstesniais metais, 2,6 tūkst. Eur, 2021 m. panaudota 0,8 tūkst. Eur), „Tradicinis poezijos pavasarėlis ir R. Biržinytės literatūrinės premijos įteikimo šventė“ (įgyvendinimui gauta 0,2 tūkst. Eur), taip pat įgyvendinta Kelmės krašto kultūros ir istorijos žurnalo „Sietuvos“ leidyba (įgyvendinimui gauta 5 tūkst. Eur).

Dalyvauta ne viename partnerių organizuotame projekte. Paminėtini: Skaitymo iššūkis „Vasara su knyga“ (iššūkį įveikė 132 mūsų savivaldybės skaitytojai), „Regioninė kompleksinė skaitymo skatinimo programa“ – ŽVB kaip partneris prisidėjo prie regiono bibliotekos rengto projekto „Didysis Knygų pristatymo konkursas“, kuris 2021 m. vyko virtualioje erdvėje, „Saugesnio interneto savaitė“, „Nacionalinė bibliotekų savaitė“ ir „Šiaurės šalių savaitė“, „Tytuvėnų kultūros paveldas ir jo pėdsakai“ (ŽVB prisidėjo prie VšĮ „Tytuvėnų piligrimų centras“ įgyvendinto projekto sukuriant žymių rajono objektų 3D maketus), „TAU studentų kompiuterinio raštingumo studija“ (surengti skaitmeninio raštingumo mokymai Kelmės trečiojo amžiaus universiteto studentams), „Šeimų šventė“ (asociacijos „Vaikystės svajonė“ organizuotoje šventėje pristatytos ŽVB edukacijos vaikams).

ŽVB pateikė duomenis šiems regioniniams tyrimams: „Knygų ženklai Šiaulių regiono viešosiose bibliotekose“, „Šiaulių regiono bibliotekų rinkodaros vertinimo tyrimas“, „Šiaulių regiono bibliotekų veiklos karantino metu“, „Šiaulių regiono bibliotekų vykdomas suskaitmeninto kultūros paveldo objektų turinio įveiklinimas“.

Ataskaitiniais metais ŽVB turėjo 147 kompiuterizuotas darbo vietas su prieiga prie interneto, iš kurių 40 buvo skirta darbuotojams ir 107 lankytojams. ŽVB lankytojų reikmėms taip pat skirti spausdintuvai, daugiafunkcinis įrenginys, 2 3D spausdintuvai, dronas, vartotojams skirtos planšetės. Iš projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ ŽVB viešosios interneto prieigos taškai aprūpini stacionariais kompiuteriais, televizoriais ar projektoriais, multifunkciniais įrenginiais, taip pat ŽVB aprūpinta kita inovatyvia įranga ir priemonėmis. Vyksta pastarosios įrangos perdavimo ir įsisavinimo procedūros.

Pastaraisiais metais stiprėję ryšiai dėl bendrų veiklų su kitomis rajono kultūros, švietimo įstaigomis, nevyriausybinėmis organizacijomis, seniūnijomis, regiono, nacionaline ir kitomis bibliotekomis, švelninat dėl pandemijos nustatytus ribojimus, 2021 m. po truputį atgijo. Ir tai ŽVB padėjo lengviau pasiekti tikslines grupes, racionaliau panaudoti išteklius tobulinant ar kuriant naujas paslaugas, sprendžiant įvairias problemas.

Aktyviai buvo vykdoma metodinė veikla, visuomenės informavimas (žr. 2 lentelę).

2 lentelė. Veikos viešinimas.

	Iš viso	Bibliotekos darbuotojų straipsniai				Ne Bibliotekos darbuotojų straipsniai				Radijo, TV reportažai
		Iš viso	Respublikinė spauda	Vietinė spauda	Internetas	Iš viso	Respublikinė spauda	Vietinė spauda	Internetas	
Iš viso:	114	66	1	14	51	48	1	16	34	2

Informacija apie ŽVB renginius, jos veiklą periodiškai buvo skelbiama žurnale „Savaitė“, rajono laikraštyje „Bičiulis“. Medijoms ŽVB darbuotojai pateikė 66 informacijas, spaudai – 15. Apie ŽVB veiklą spausdinta rajono laikraštyje „Bičiulis“, regiono laikraštyje „Šiaulių kraštas“. 75 proc. informacinių straipsnių apie ŽVB veiklą publikuota internete: ŽVB interneto svetainėje www.kelmeszemaitesvb.lt, Kelmės rajono savivaldybės interneto svetainėje www.kelme.lt, naujienų portaluose www.manokelme.lt, www.snaujienos.lt, www.lrt.lt, Šiaulių regiono bibliotekų tinklaraštyje: <http://siauliuregionobibliotekos.blogspot.lt/>, bendruomenių, mokyklų, įvairių įstaigų socialiniuose tinkluose. Apie konferenciją „Aštuntieji Žemaitės skaitymai“ reportažas parodytas per LRT – televizijos „Panoramos“ laidoje, o apie R. Biržinytės premijos įteikimą – Šiaulių televizijos laidoje „Labas iš Kelmės“.

Problemos, susijusios su ŽVB veikla, ir siūlomi jų sprendimo būdai.

ŽVB finansavimas 2021 m. padidėjo, todėl buvo galima pradėti spręsti kai kurias įsisenėjusias problemas: pakelti darbuotojų darbo užmokestį, iš labai blogos būklės patalpų į sutvarkytas ir naujai apstatytas perkelti Tytuvėnų biblioteką, atnaujinti dalį pasenusių knygų lentynų, paremontuoti kai kurių bibliotekų patalpas. Didžioji dalis pasenusios ŽVB kompiuterinės technikos ir programinės įrangos palaipsniui toliau atnaujinama įgyvendinant projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ priemones, visuose viešosios interneto prieigos taškuose pradėtas teikti didesnės spartos internetas, todėl tikimasi, kad tai prisidės prie lankytojų aptarnavimo ir paslaugų kokybės. Prie renginių kokybės taip pat prisidėjo pirmą kartą šiam tikslui skirtos nors ir nedidelės lėšos.

Tačiau vis dar išlieka aktuali bibliotekos fondų lentynų, ŽVB baldų ir patalpų atnaujinimo problema, nors ji kasmet sprendžiama atnaujinant po nedidelę dalį baldų ir patalpų.

ŽVB naudoja daug įvairios programinės įrangos, kuri taip pat sensta ir jos atnaujinimas būtinas. Viešųjų interneto prieigos taškų lankytojams programinė įranga atnaujinama įgyvendinant projektą „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“.

Valstybės biudžeto lėšos, skiriamos dokumentams įsigyti, 2021 m. šiek tiek padidėjo (neskaičiuojant 2020 m. papildomai skirtų lėšų), tačiau dėl leidinių brangimo didesnio efekto bibliotekos fondo atsinaujinimui nėra.

2022 m. taip pat bus išspręsta Mockaičių bibliotekos grindų problema atlikus jų remontą.

ŽVB veiklai ir bibliotekų aptarnavimui skirta transporto priemonė yra nusidėvėjusi.

Veiklos perspektyvos. ŽVB yra numačiusi 2022 m. įgyvendinti Kelmės rajono savivaldybės 2022–2024 m. strateginiame veiklos plane numatytas Kultūros ir sporto programos (kodas 3) priemones ir tikisi, kad:

- 1) fizinių ir virtualių apsilankymų skaičius viešosiose bibliotekose didės 0,01 proc.;
- 2) bus įsigyta 4000 vnt. naujų leidinių.

Kaip minėta, viešosios interneto prieigos taškų infrastruktūros atnaujinimo problemos bus išspręstos įgyvendinant projekto „Gyventojų skatinimas išmaniai naudotis internetu atnaujintoje viešosios interneto prieigos infrastruktūroje“ priemones. Kitos problemos bus sprendžiamos sistemingai planuojant lėšas bei darbus ir juos įgyvendinant.